

Arolwg

Profiadau pobl anabl o hyfforddiant ac addysg

Rydyn ni eisiau clywed gennych chi

Mae'r ddogfen yma wedi cael ei hysgrifennu gan **Golley Slater**. Mae'n fersiwn hawdd ei ddeall o '**Arolwg pobl anabl mewn cyflogaeth a hyfforddiant**'.

Ebrill 2025

Cyflwyniad	3
Am yr arolwg yma	4
Am y cwestiynau.....	5
Cwestiynau amdanoch chi.....	7
Cwestiynau am eich profiad mewn hyfforddiant	17
Cwestiynau am beth fyddai'n gallu gwneud pethau'n well..	25

Cyflwyniad

Golley Slater ydyn ni. Rydyn ni'n fusnes sy'n arbenigo mewn ymchwil, marchnata a chyfathrebu.

Fe wnaeth Llywodraeth Cymru ofyn i ni ymchwilio i brofiadau pobl anabl o'r pethau yma:

- addysg
- hyfforddiant
- a chyflogaeth.

Rydyn ni'n cynnal arolygon, grwpiau ffocws a chyfweliadau i ddarganfod beth ydy profiadau pobl.

Fe fyddwn ni'n ysgrifennu adroddiad am beth rydyn ni'n ei ddysgu. Fe fydd hyn yn cynnwys argymhellion i Lywodraeth Cymru, i helpu i wella polisiau a ffyrdd o weithio.

Am yr arolwg yma

Rydyn ni eisiau clywed beth rydych **chi'n** feddwl a beth ydy eich profiadau chi o addysg a hyfforddiant.

Fe fyddwn ni'n cadw eich gwybodaeth a'ch atebion yn breifat ac yn ddiogel.

I gael rhagor o wybodaeth am y gwaith yma, cysylltwch â Paula Torres Moneu:

Ebost: pmoneu@golleyslater.co.uk

Diolch am gymryd yr amser i wneud yr arolwg yma a rhannu beth rydych chi'n feddwl.

Mae'r ddogfen yma wedi cael ei gwneud yn hawdd ei deall gan [Hawdd ei Ddeall Cymru](#) gan ddefnyddio **Photosymbols**. [I ddweud wrthym ni beth yw eich barn am y fersiwn hawdd ei ddeall hon, cliciwch yma.](#)

[Rhif trwydded Photosybols 403527247](#)

Am y cwestiynau

Mae'r cwestiynau yn yr arolwg yma am eich profiad mewn addysg a hyfforddiant.

Mae'r cwestiynau yn dilyn model cymdeithasol anabledd. Mae hyn yn ffordd o feddwl am, ac o ddeall anabledd.

Mae'r Model Cymdeithasol Anabledd yn dweud bod y ffordd mae cymdeithas yn gweithio yn gallu stopio pobl anabl rhag gwneud pethau mae pobl sydd ddim yn anabl yn eu gwneud.

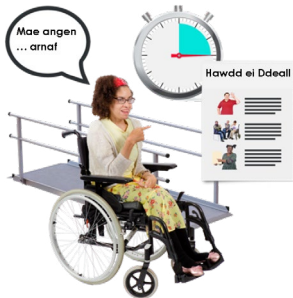

Dydy person ddim yn anabl oherwydd ei nam neu ei wahaniaeth. Mae person yn anabl oherwydd pethau yn ein cymdeithas.

Mae'r cwestiynau yn sôn am:

- **Rhwystrau** - rhywbeth sy'n stopio pobl rhag gallu gwneud rhywbeth.

- **Anabledd** – mae anabledd yn digwydd pan fydd rhwystrau yn stopio pobl â namau rhag cymryd rhan fel mae pobl eraill yn gallu.

- **Nam** – anaf, salwch, cyflwr iechyd neu **niwrowahaniaeth**. Mae **niwrowahaniaeth** yn meddwl bod ymennydd person yn gweithio'n wahanol. Mae'n cynnwys pethau fel anabledd dysgu, ADHD ac awtistiaeth.

Mae yna 22 cwestiwn:

- Ar dudalennau 7 i 16 mae 9 cwestiwn amdanoch chi.
- Ar dudalennau 17 i 24 mae 8 cwestiwn am eich profiad o addysg a hyfforddiant.
- Ar dudalennau 25 i 31 mae 5 cwestiwn am wneud pethau'n well.

Cwestiynau amdanoch chi

Fe fydd y cwestiynau yma yn ein helpu i ddeall os ydy gwahanol grwpiau o bobl yn cael profiadau gwahanol.

Does dim rhaid i chi ateb y cwestiynau yma os nad ydych chi eisiau.

Cwestiwn 1. Ydych chi'n anabl?

Ydw

Nac ydw

Mae'n well gen i beidio â dweud

Cwestiwn 2. Oes gennych chi unrhyw un o'r namau neu'r cyflyrau iechyd ar y rhestr yma?

Mae cael nam yn meddwl bod rhywbeth yn stopio eich corff neu'ch ymennydd rhag gweithio'n dda. Mae'n gallu bod oherwydd eich bod chi'n sâl, wedi'ch anafu, neu fod gennych gyflwr iechyd.

Anhawster dysgu.

Nam corfforol - cyflyrau sy'n effeithio ar y ffordd rydych chi'n gallu defnyddio neu symud eich corff. Mae hyn yn cynnwys pethau fel parlys yr ymennydd, arthritis, colli clyw.

Nam synhwyrdd- cyflyrau sy'n effeithio ar eich synhwyrddau - golwg, clyw, cyffwrdd, arogl a blas.

Niwrowahaniaeth - Mae niwrowahaniaeth yn meddwl pobl ag ymennydd sy'n gweithio mewn ffordd wahanol i eraill. fel Awtistiaeth ac ADHD.

Cyflwr iechyd meddwl - mae pethau fel gorbryder ac iselder yn gyflyrau iechyd meddwl.

Arall, dywedwch beth:

Mae'n well gen i beidio â dweud.

Cwestiwn 3. Beth ydy eich oed chi?

Dan 16 oed

16 i 24 oed

25 i 34 oed

35 i 44 oed

45 i 54 oed

55 i 64 oed

65 oed a throsodd

Cwestiwn 4. Ydych chi yn:

Yn gweithio'n llawn amser

Yn gweithio'n rhan-amser

Hunangyflogedig

Di-waith – chwilio am waith

Di-waith – dim yn chwilio am waith

Mewn addysg neu hyfforddiant

Heb fod mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant (NEET)

Arall, dywedwch beth:

Cwestiwn 5. Ydych chi yn:

Dyn

Menyw

Anneuaidd – Dyma berson nad ydy ei ryw yn cyd-fynd â syniadau arferol o beth sy'n wrywaidd a beth sy'n fenywaidd.

Arall, dywedwch beth:

Mae'n well gen i beidio â dweud

Cwestiwn 6. Ydych chi'n drawsryweddol?

Mae trawsryweddol yn meddwl nad ydy eich rhyw yr un fath â'r rhyw roeddech chi'n meddwl ei fod pan gawsoch eich geni.

Ydw

Nac ydw

Mae'n well gen i beidio â dweud

Cwestiwn 7. Ydych chi'n siarad Cymraeg?

Ydw

Nac ydw

Cwestiwn 8. Beth ydy eich cyfeiriadedd rhywiol?

Mae hyn yn meddwl at bwy rydych chi'n cael eich denu, er enghraifft dynion, menywod neu'r ddau.

Anrhywiol – pobl sydd heb fawr o atyniad rhywiol at eraill

Deurywiol – pobl sy'n cael eu denu at ddynion a menywod.

Hoyw – dyn sy'n cael ei ddenu at ddynion eraill.

Lesbiad – menyw sy'n cael ei denu at fenywod eraill.

Heterorywiol neu syth – pobl sy'n cael eu denu at y rhyw arall.

Panrywiol – pobl sy'n cael eu denu at bobl o unrhyw rywedd neu ryw.

Queer – beth mae pobl yn galw eu hunain pan fyddan nhw'n teimlo nad ydy geiriau fel syth, hoyw a lesbiaidd yn ffitio iddyn nhw.

Arall, dywedwch beth:

Mae'n well gen i beidio â dweud.

Cwestiwn 9. Beth ydy eich hil neu gefndir?

Asiaidd neu Asiaidd Prydeinig

Du, Du Prydeinig, Caribiaidd neu Affricanaidd

Grwpiau ethnig cymysg neu lluosog

Gwyn

Grŵp ethnig arall. Dywedwch beth:

Mae'n well gen i beidio â dweud

Cwestiynau am eich profiad mewn hyfforddiant

Cwestiwn 10. Ydych chi erioed wedi wynebu unrhyw rwystrau wrth hyfforddi, neu wrth geisio cael hyfforddiant?

Ydw

Nac ydw

Dydw i ddim yn gwybod

Cwestiwn 11. Os ydych chi wedi dweud ydw i gwestiwn 10, pa rwystrau ydych chi wedi'u hwynebu?

Doedd yr adeiladau ddim yn hygyrch – er enghraifft, oherwydd nad oedd ramp cadair olwyn, rheiliau llaw na thoiledau hygyrch.

Rydych chi wedi cael eich trin yn annheg oherwydd eich nam.

Doedden nhw ddim yn darparu **addasiadau rhesymol**. Mae **addasiadau rhesymol** yn newidiadau sydd yn cael eu gwneud fel bod pobl anabl yn gallu gwneud pethau fel pawb arall. Er enghraifft, darparu cefnogaeth. Neu rhoi gwybodaeth yn hawdd ei ddeall.

Doedden nhw ddim yn darparu gwasanaethau cymorth digon da.

Doedden nhw ddim yn deall anabledd.

Roedd y ffordd y gwnaethoch chi wneud cais am hyfforddiant neu addysg yn annheg.

Arall, dywedwch beth:

Mae'n well gen i beidio â dweud.

Cwestiwn 12. Ydy eich nam wedi ei gwneud hi'n fwy hawdd, yn fwy anodd neu heb wmeud unrhyw wahaniaeth wrth:

- **Darganfod am hyfforddiant neu addysg**
 - **Cael hyfforddiant neu addysg**
 - **Gorffen cwrs hyfforddi**
-

Mae wedi gwneud pethau'n fwy hawdd

Dydy e ddim wedi gwneud unrhyw wahaniaeth

Mae wedi gwneud pethau'n fwy anodd

Dydw i ddim yn gwybod

Dydy hyn ddim yn berthnasol i mi

Cwestiwn 13. Darllenwch y datganiadau yma a ticiwch y blwch wrth ymyl y rhai rydych chi'n cytuno â nhw:

Rydw i'n gallu bod yn fi fy hun pan fydda'i yn hyfforddi.

Dydy fy narparwr hyfforddiant ddim yn gwneud unrhyw ymdrech i ddeall fy nam.

Rydw i'n gyfforddus yn siarad am fy nam gyda phobl eraill mewn hyfforddiant neu mewn addysg.

Mae fy nam wedi ei gwneud hi'n fwy anodd i mi gyflawni fy nodau hyfforddi.

Mae fy narparwr hyfforddiant wedi bod yn gynorthwyol ac yn gefnogol am fy nam.

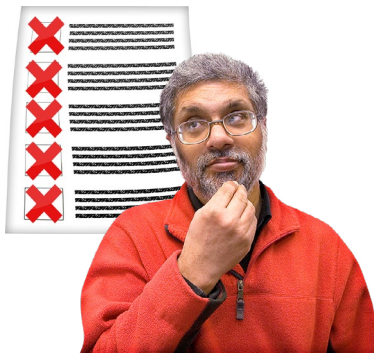
Cwestiwn 14. Ydych chi erioed wedi cael eich trin yn annheg mewn hyfforddiant neu wrth wneud cais am hyfforddiant?

Ydw

Nac ydw

Dydw i ddim yn gwybod

Dydy hyn ddim yn berthnasol i mi

Cwestiwn 15. Faint o weithiau ydych chi'n teimlo eich bod wedi cael eich trin yn annheg mewn hyfforddiant, neu wrth wneud cais am hyfforddiant?

Unwaith

2 i 3 gwaith

4 i 5 gwaith

6 i 10 gwaith

Dros 10 gwaith

Dydw i ddim yn gwybod neu dydw i ddim yn gallu cofio

Cwestiwn 16. Pryd gawsoch chi eich trin yn annheg ddiwethaf mewn hyfforddiant?

Roedd o fewn y 12 mis diwethaf

Yn ystod y 1 i 3 blynedd diwethaf

Yn ystod y 4 i 10 mlynedd diwethaf

Yn ystod yr 11 i 20 mlynedd diwethaf

Dros 20 mlynedd yn ôl

Dydw i ddim yn gwybod neu dydw i ddim yn gallu cofio

**Cwestiwn 17. Y tro diwethaf i chi gael eich
trin yn annheg mewn hyfforddiant, beth
ddigwyddodd?**

Cwestiynau am beth fyddai'n gallu gwneud pethau'n well

Cwestiwn 18. Pa effaith mae triniaeth annheg mewn hyfforddiant wedi'i gael ar eich hyder?

Mae wedi cael effaith fawr iawn ar fy hyder.

Mae wedi cael ychydig o effaith gwael ar fy hyder.

Dydy e ddim wedi effeithio ar fy hyder.

Mae wedi fy ngwneud ychydig yn fwy hyderus.

Mae wedi fy ngwneud yn llawer mwy hyderus.

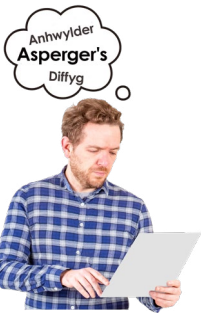
Cwestiwn 19. Ydy unrhyw un o'r pethau yma yn gallu helpu i ddelio â thriniaeth annheg o bobl anabl mewn addysg a hyfforddiant?

Ticiwch yr holl bethau rydych chi'n meddwl fyddai'n gallu helpu:

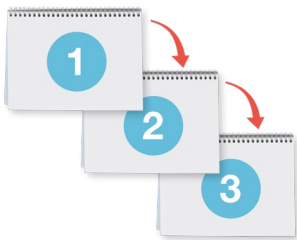
Gwell hyfforddiant anabledd i staff a myfyrwyr.

Rheolwyr sy'n gweithio i wneud yn siŵr bod pobl anabl yn cael eu cynnwys.

Defnyddio'r geiriau a'r iaith gywir i siarad am anabledd.

Creu manau diogel. A phheidio â chaniatáu unrhyw fath o driniaeth annheg neu fwlio.

Cael ffyrdd clir o ddelio â thriniaeth annheg ac ymddygiadau bwlio.

Gwybodaeth glir fel bod pobl yn gwybod beth i'w wneud neu â phwy i siarad os ydyn nhw'n cael eu trin yn annheg.

Gwneud yn siŵr bod pobl yn gwybod y bydd eu hanghenion a'u pryderon bob amser yn cael eu gwrando.

Llywodraeth yn cymryd mwy o gamau i stopio pobl rhag cael eu trin yn annheg.

Cyflogwyr yn gwneud mwy pan fydd pobl yn cael eu trin yn annheg.

Gwneud yn siŵr bod pawb yn deall anabledd a namau.

Dangos mwy o bobl â namau mewn hysbysebion a gwybodaeth.

Dim un o'r rhain.

Dydw i ddim yn gwybod.

Arall, dywedwch beth:

Cwestiwn 20. Ydych chi wedi clywed am unrhyw un o'r rhaglenni cymorth sydd ar y rhestr yma?

Ticiwch yr holl rai rydych chi wedi clywed amdanyn nhw:

Mynediad i'r Gwaith

Prentisiaethau

Syniadau Mawr

Gyrfa Cymru

Cymunedau am Waith a Mwy (CfW+)

Canolfan Byd Gwaith

Twf Swyddi Cymru a Mwy (JGW+)

ReAct +

Cymru ar Waith

Gwarant Person Ifanc

Dim un o'r rhain

Dim yn siŵr

Cwestiwn 21. Sut hoffech chi gael gwybodaeth am waith a hyfforddiant?

Lleoedd fel Gyrfa Cymru a Chymru ar Waith

Athrawon, darlithwyr a hyfforddwyr

Cynghorydd gyrfaoedd

Gwefannau am yrfaoedd a swyddi, fel Indeed

Ysgol, coleg, prifysgol neu fan addysg a hyfforddiant arall

Teulu a ffrindiau

Canolfan Byd Gwaith

Fy nghyflogwr

Fforymau ar-lein

Cyfryngau cymdeithasol

Darparwyr hyfforddiant

Arall, dywedwch beth:

Does gen i ddim diddordeb mewn gwybodaeth
am waith neu hyfforddiant sgiliau

Dydw i ddim yn gwybod

Cwestiwn 22. Ydych chi'n ymddiried yn y cyngor gan y bobl neu'r sefydliadau yma?

Ticiwch y rhai rydych chi'n ymddiried ynddyn nhw:

Busnes a chyflogwyr

Fy nghyngor lleol

Ffrindiau a theulu

Cyfryngau neu sianeli newyddion

Pobl ar y cyfryngau cymdeithasol

Ysgol, coleg, prifysgol

Grwpiau cymunedol

Llywodraeth Cymru

Gyrfa Cymru, Cymru ar Waith neu'r Ganolfan
Byd Gwaith

Pobl anabl

Elusennau a sefydliadau. Fel Mind Cymru,
Anabledd Cymru, Mencap Cymru